

Spastická obrna

Andrea Stuckert

Popis:

Dvanáctiletý Michael má úzký, vážný obličej, orámovaný jemnými blondatými vlasy. Jeho modré oči mají vnímavý výraz obrácený dovnitř. Končetiny jsou hubené, studené, vlastně jenom kůže a kosti. Paže se v zápěstích obracejí dovnitř. Každý hluk Michael pozorně vnímá. Pokud slyší neobvyklé zvuky nebo tóny, trhne sebou, zachvěje se, někdy dokonce dostane křeče a začne plakat. Ve známém prostředí, na které je zvyklý, mu však hluk ostatních dětí nevádí. Citlivě vnímá nálady. Když je osloven, rozzáří se v celém obličejí, a když má z něčeho radost, jáás. Celé dítě je potom prozářeno jasným světlem.

Lékařská anamnéza:

Michael je těžce postižené dítě. Postižení vzniklo perinatálním poškozením mozku s vnitřním hydrocephalus

1. tetraspasticita (s neschopností chodit, stát a uchopovat),
2. cerebrální záchvaty,
3. motorická afázie s relativně dobrým rozuměním řeči,
4. rozsáhlé centrální oslepnutí,
5. duševní retardace.

Kvůli své lásce k hudbě a jejímu léčivému, uvolňujícímu působení na spastickou obrnu navštěvoval Michael jednou týdně muziko- terapii.

Cíl terapie:

Pomocí zpěvu a lyry bychom měli dosáhnout krátkodobého uvolnění a zahřátí končetin. S tím byl spojen další cíl - prohloubení dechu, protože celé tělo dítěte bylo stálým prožíváním spasmatu v napětí a jeho dýchání bylo příliš ploché a vysoké. Trvalé vyléčení se nedalo očekávat.

První terapeutické setkání:

V první hodině terapie jsem se především snažila vytvořit kontakt mezi sebou a dítětem. Tiše jsem mu vyprávěla, kdo jsem a co zde budeme dělat. Při mluvení jsem se dotýkala jeho rukou a nechala jsem ho dotýkat se lyry jako prvního nástroje, který měl nyní zaznít se zpěvem. Začali jsme michaelskou písní, kterou znal a která odpovídala roční době. Už po prvních tónech se jeho obličej rozzářil a paže se pohnuly nahoru a do šířky. Oba jsme prožívali štěstí - konečně mohl paže natáhnout. Po krátké době opět klesl do své židle.

Další průběh terapie:

Začátek hodiny často tvořil jasný zvuk činelů. Tím se měl kolem Michaela vytvořit ochraňující, avšak zároveň propustný, jasný obal zvuku. Aby od této oblasti světla, ve které žil, našel cestu k teplému tónu, použila jsem lyru a zpěv. Zpívala jsem známé rytmické, radostné písně, ale také klidné, do dálky proudící keltské nebo mazurské melodie. S každou písní, kterou Michael poznal, se rozzářil a zkoušel se na vokál „a“ potichu přidat. Protože stupnice zní celým člověkem a zároveň jej obsahuje - jak víme z prací o studiích fenoménů - zpívala jsem Michaelovi na konci sezení stupnici s odpovídajícími konkordančními vokály:

c d e f g a h
ru zo ta gó he wů ni

Konsonanty jsem vybrala podle nezveřejněných údajů paní Werbeck-Svårdström, které sdělila svým žákům.

Máme zkušenosti s tím, že toto cvičení může vést k prohloubení dýchání. Dítě se při něm zjevně cítilo dobře a po několika hodinách se zkoušelo tiše přidávat.

Během terapie nastala doba, kdy se začalo zhoršovat Michaelovo zdraví. Kvůli nové medikaci Michael nechodil do školy, což vedlo k několikátýdennímu přerušení muzikoterapie.

Krátce před novým začátkem terapie, ale i po něm byl Michael duševně tak citlivý, že měl od radosti k bolesti ještě blíže než předtím. Radost z hudby ho v krátké době často tak rozpochybovala, že došlo ke spastickým křečím, kvůli kterým se zase rozplakal.

Bylo možné rozpoznat, že ho takto podněcovala především lyra, takže jsem doprovod na tomto nástroji stále více omezovala.

Aby Michael získal oporu pro duševní rovnováhu, hledala jsem nástroj, který má objektivní zvuk a tmavý tón. Zvolila jsem klavír a hrála jsem na něm melodie písní v oktávě. Při nich se mohla jeho duše rozvinout, aniž by byla „zaplavena“. Ale přece to nebylo uspokojivé řešení, protože při úderu na klávesy Michael stále ucukával. Nakonec jsem opustila všechny nástroje a pracovala pouze s hlasem. Na základě Školy odhalování hlasu paní Werbeck-Svårdström jsem zkoušela zpívat tiše a periferně, hlas pokud možno zbavit všech emocí, zcela jej otevřít pro okruh a do barvy hlasu dát hodně světla.

Tento postup přinesl dva výsledky:

1. Michael měl blíž k rovnováze, jeho jásání při známých písních nebylo tak přebujelé, aby vyvolalo křeče.
2. Přímo jsem se podílela na vedení tónu, takže jsem mohla bezprostředně reagovat na Michaelovu nejmenší duševní pohnutku.

O dva roky později jsme začali s terapeutickými cvičeními, která vycházela ze Školy odhalování hlasu. Pracovali jsme s nimi až do konce terapie, kterou jsem musela přerušit kvůli činnosti na výše jmenované škole.

Následujícímu terapeutickému cvičení, které jsem s Michaelem zpívala, aby se zahřály jeho většinou chladné končetiny, lze správně porozumět v kontextu s přiřazením hlásek k silám zvěrokruhu a k částem těla:

„GLUM-MUM-MUN“

G - střelec nadloktí / stehno

L - kozoroh lokty / kolena

M - vodnář předloktí / lýtko

N - ryby dlaně / chodidla

U - obraz prazákladu, ze kterého bylo všechno stvořeno, obraz Saturnu. Z vlastní zkušenosti vím, že je to hláska, která zahřívá.

„Proud hlásek“ tedy směřuje od nadloktí přes lokty, předloktí až k dlaním, od stehna přes kolena a lýtko k chodidlům.

Toto cvičení můžeme posílit tím, že tento proud seshora dolů sledujeme také hlazením rukama. Tyto hlásky jsme zpívali na následující melodii:

14. příklad: glum-mun-mun

I v jednotlivých taktech je znát směřování dolů, které vede k základnímu tónu c. Zpívanou řadou hlásek vytváříme oproti hláskám mluveným větší prostor ke znění. Protože hudba působí bezprostředně na duši člověka, vede cesta k živému organismu vždy nejprve přes ni. Proto jsem při tomto cvičení zůstala u tichého, klidného zpívání, popř. jsem zkoušela do tónu vložit co nejvíce světla, vyhnout se nadbytku citů (vlastní citové účasti), ale přesto vytvořit velký prostor. Michael na toto cvičení reagoval intenzivní vnitřní účastí a každý krok bděle opakoval. Zdálo se, že ho cvičení nejen osvobozují, ale zároveň bylo možné pozorovat také uvolnění spazmatu, které často vydrželo i dlouho po terapeutickém sezení. Účinek byl posílen ještě tím, že jsem se po určité době Michaelových končetin přestala dotýkat přímo, ale hladila jsem je asi tři až pět centimetrů nad jeho tělem, v oblasti, kde bylo cítit teplo mezi mými dlaněmi a Michaelovým fyzickým tělem.

Abychom v tomto cvičení ještě posílili působení na životní síly dítěte, změnila jsem následujícím způsobem směr sestupného hlazení:

Vycházela jsem přitom z vyjádření Rudolfa Steinera, který říká, že étherné proudy v těle odpovídají směrům, v jakých se v eurytmii dělá pěticípá hvězda:

Od hlavy k pravé noze; odsud nahoru k levé ruce; potom k pravé ruce; od ní dolů k levé noze; a odsud znovu k hlavě.

Tímto posledním cvičením jsme terapii ukončili.

Poznámka na závěr:

Práce s Michaelem ukázala, že právě ve zpěvu můžeme nalézt sílu, která uvolňuje a odstraňuje napětí. V okamžiku, kdy všechny vnější nástroje „selhávaly“, kdy nad Michaelem svým zvukem jako by získávaly moc, byl lidský hlas nejdůvěrnější a nejvíce uklidňující nástroj. Jako terapeutka jsem tak měla již zmíněnou možnost modulovat tón podle reakce dítěte. Ačkoli nebylo možné dosáhnout uzdravení ve smyslu odstranění nemoci, byl léčivý účinek hudby přesto znát.